

DOMAČI GLASOV

Štev. 17.
Celovec, 7. VIII.
1945.

Resnica o Titu prihaja v svet.

Resnica o položaju v bivši Jugoslaviji in o pravem značaju Titovega "demokracičnega" reda prihaja v svet. Zlasti v angleški in ameriški svet, ki je s svojim dosedanjim stališčem toliko pomagal komunizmu na Balkanu in pri nas.

Londonska zunanje politična korespondenca. "National News Letter" prinaša v št. 464. pod naslovom "Jugoslavija" naslednji značilni sestavek: "Spor o vojaški zasedbi Trsta je spet enkrat postavil v ospredje Jugoslavijo. Ko je bil g. Churchill poslednjič v Moskvi, sta se Anglija in Rusija sporazumeli, da bosta skupaj prevzeli odgovornost za bodočnost te države. Pozneje je bilo v Jalti sklenjeno, da stopijo vsi člani poslednjega jugoslovanskega parlamenta, ki se niso pregrešili s sodelovanjem, v AVNOJ, glede katerega je prevladoval občutek, da je preozka ustanova celo, če bi nastopal tudi le kot začasna postavodajna oblast.

Ta sklep se ni izvedel. Se več. Mnogo uradnih govorov, ki jih prinašajo jugoslovanski listi, nam vzbujajo o tem, kaj se dogaja v tej deželi, vtis, ki je docela različen od pripovedi, ki jih Titovi simpatizerji objavljajo v Angliji in Ameriki.

Jugoslovanski listi n. pr. uporabljajo besedje, ki docela spominja na Sovjetsko Rusijo. Poročila o tem, kako so bili enoglasno izvoljeni ljudje, ki so dejansko zgolj uradni kandidati, so zelo podobna sovjetskim. Prav tako je s stalnim hvalisanjem komunistične stranke, enako vztrajno ponavljanje trditve, da je demokracija, kakor se izvaja v Jugoslaviji, v resnici dosti bolj demokracična, kakor demokracija v kapitalističnih državah. Trdi se, da je fašist in kolaborator vsakdo, kdor je proti Titu. S temi besedami razmetavajo tako kakor z besedo "deviacionist" v Sovjetiji.

Po priznanju oblasti samih, so več sto takih "kolaboracionistov" usmrtili, še dosti več pa zaprli. Poročila, ki smo jih prejeli, govore, da je več tisoč ljudi bilo pobitih in da so v Jugoslaviji tri ali štiri koncentracijska taborišča, polna jetnikov. Če se ne oziramo na noben drug dokaz kakor na tistega, ki nam ga daje jugoslovanski tisk sam, potem skoraj ni dvoma, da je sedanja vladavina v Jugoslaviji le nerodno zakrinkana diktatura ene same stranke....

Jugoslavija je bila pred vojno ena najslabše vladanih držav. Kapitalizma v naši obliki tam skoraj ni bilo. Veliki izkoriščevalec ljudstva je bila država. Glavno pri tem je, da ljudstva ni izkoriščal kakor prevladujoč veleposestnik, industrijski ali denarniški sloj, temveč birokracija, nevedno, koruptno in leno uradništvo, to se pravi, napol izobraženo meščanstvo nedavnega kmečkega porekla. Ti ljudje so na debelo sodelovali z Nemci, da bi ohranili službe. Zanje tudi v novi Jugoslaviji (Titovi op. pis.), ni ničesar, čemur bi nasprotovali zaradi kakih načel. Jugoslavija je danes - kakor je bila pred vojno - kmečka dežela, ki jo zajedava od zgoraj postavljeno uradništvo. Za te uradnike in častnike pomanjkanje politične svobode ne bo nobena novost in jim tudi ne bo težko sprijazniti se s partizanstvom.

Edino važno vprašanje pri tem je, usoda jugoslovanskega kmeta. Ali bo ta usoda kaj boljša, kakor je bila prej? Kmetje so skoraj edini resnični prijatelji demokracije v Jugoslaviji, ker so nezaupljivi do uradništva in bi radi nadzorovali njegovo delo. Toda kmetje imajo premalo politične izkušnosti in se ne znajo organizirati za obrambo svoje svobode.

Temeljno vprašanje za vse te male vzhodno - evropske države je, kako urediti upravo, ki bi uživala dejansko podporo in zaupanje kmečkega stanu. Dokler to vprašanje ni rešeno, bodo te države imele samo diktaturo ali diktaturo.

Ker so pa Titovi partizani izmed vseh najbolj napadali prav

kmečke voditelje, ni verjetno, da bi njegova diktatura bila ravno najlažje breme, kar jih je Jugoslavija morala nositi na svojih ramah.

HRVAŠKI DUHOVNIKI ODPADNIKI HOČEJO SLOVENCEM PAMET SOLITI.

Zavedajoč se, da je kljub štiri letni hudi komunistični propagandi slovenski narod le še ostal veren, se slovenski komunisti na vso moč prizadevajo, ljudstvu dopovedati zlasti dve stvari: 1./ da niso proti veri, 2./ da je duhovščina z njimi.

Zato so hoteli, naj bi na kongresu OF v Ljubljani govorilo čim več duhovnikov, ki naj bi Kidričevo trditev, da nikoli niso bili proti veri s svojimi izjavami potrdili. Ker pa slovenskih duhovnikov za ta ogabni posel niso mogli dobiti, so pripeljali dva hrvaška duhovnika - odpadnika, ki sta hotela Slovencem pamet soliti.

Dr. Peter Šorli je govoril.

Res se jim je dal vjeti na limanice tudi slovenski duhovnik dr. Peter Šorli, profesor verouka, ki je tudi prej vedno hodil svoja pota. Govoril pa je zelo previdno, škofa in svojih stanovskih tovarišev ni napadal in tudi komunistom se ni kaj posebno klanjal. Zaključil je z besedami: "Prepričan sem, da ima naša narodna vlada najboljše namene, da hoče ustvariti nekaj novega, dobrega, stalnega, kar bo zadostovalo vse stanovce. Skrbela bo posebno za malega človeka, ki je res zaslužka potreben."

"Ni prišel slovenski duhovnik..."

Za dr. Šorlijem se je dvignil msgr. Rittig, najbogatejši hrvaški duhovnik, lastnik nešteto zagrebških vil, glavni delničar zagrebske elektr. cest. žel. in Gradske štedionice, ki je odšel med partizane pač iz strahu, da mu ti ne bi preveč odvzeli. Govoril je tole:

"Vsi stojimo pod silnim dojmom velikega političnega in državniškega govora našega dragega tov. predsednika narodne vlade Slovenije našega dragega tov. Kidriča. Malo sem slišal tako globokih, tako odkritih in krepkih političnih govorov. Njegov govor je vseboval mnogo resnice, one resnice, ki je bila za mene duhovnika bolesta, ni pa bila strupena. Ta resnica je zdravilo za mojo dušo. In besede tov. predsednika so pokazale, kako morajo duhovniki, ki so bili zapeljani v teh težkih časih proti svojemu narodu, te napake popraviti. Govorim iskreno, žal mi je, da ni prišel slovenski duhovnik, ki bi s svojimi besedami stvar uredil, kakor treba urediti račun med narodom in cerkvijo. Vam bom spregovoril nekaj besedi jaz, kot hrvaški duhovnik..."

Tudi vi Slovenci ste imeli velikega duhovnika in to je bil dr. Janez Krek. Ko sem se leta 1910 z njim sestal in ko je stopil pred ljudstvo, je bila njegova prva beseda: "Bodočnost naroda in narodna država se gradita na narodni demokraciji." Dejal je: "Ni svobode, če svobode ne živa narod." (Res je. Zato pa v Titovini ni svobode, ker je za narod ni. Ker v njej ni demokracije, Titovina nima bodočnosti. Msgr. Rittig mora biti silno kratke pameti, da ne uvidi, kako Krekove besede govorijo proti njemu. op.ur.)

Reči vam moram še eno besedo, da to kar so storili mnogi naši duhovniki, nasprotuje tudi cerkvenemu zakonu, nasprotuje kanonu. Obstoji kanon, ki pravi, da duhovnik, ki preliva kri svojega naroda, ne more več službovati kot duhovnik, roke, ki so morale lastno ljudstvo, ne morejo več krstiti. (Mar zanj in za Mikuža ta kanon ne velja? Op.ur.) Zato to, o čemer je govoril na tem mestu tov. Kidrič o duhovnikih, ki so zabredli prav isto piše tudi v kanonih in zato ne bo težko urediti to vprašanje. Končal bom! Govor tov. Kidriča je bil tako širokogruden, je bil postavljen na načelih visoke etike, da lahko svobodno povem, da ne more biti niti enega rodoljubnega duhovnika, ki po prečitnem govoru ali pa potem ko je slišal njegove besede ne bo čutil v sebi dolžnosti, da stopi v narodno osvobodilno borbo.

"Molitvenik ne pomaga."

Najbolj ogabno pa je govoril Hrvat Viktor Merza, verski referent 33. divizije, ki je rekel med drugim:

"Če so nekateri govorili, da je nespametno boriti se z orož-

jem proti okupatorju, potem lahko odgovorim z besedami Radiča, ki je dejal: "proti medvedu ne boš šel z molitvenikom v roki, da ga uničiš, ampak z orožjem." Tako lahko tudi mi, ki smo šli v borbo, rečemo: "Ni nas sram, da smo šli v borbo, reči moramo, da molitvenik ne pomaga, ampak, da se orožje izbija iz rok z orožjem." (Če bi že rekel, da sam molitvenik ne pomaga. - In to naj bo duhovnik in verski referent! Op. ur.)

Dr. Mikuž poje hvalo komunist. komisarjem.

Za njim je govoril dr. Mikuž med drugim:

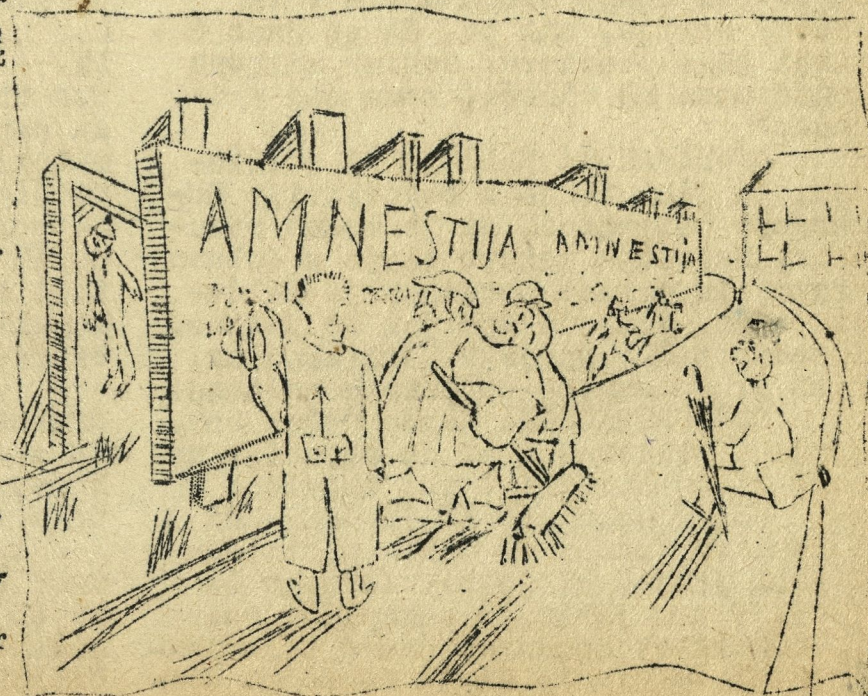
"Vse obsodbe vredna je tista klerikalna ali (tako zvana katoliška sredina, ki je trdila, da se narodno osvobodilne borbe ne more udeležiti zaradi tega, ker se boji brezboštva. V Kočevju, na onem prvem velikem zboru slovenskih delegatov, sem dejal isto, kar bom dejal sedaj, namreč tole: "Da moremo danes ob zaključku krvave narodno osvobodilne borbe vsi partizanski duhovniki z mirno vestjo, in če bi bil sam Bog pred nami, bi mu mirno gledali v oči, dejati: prav v političnih komisarijih smo mi partizanski duhovniki našli najboljše sodelavce in svojo desno roko."

Tov. predsednik je dejal tako: "Sedanje delo, sedanje mesto slov. duhovščine bo odmerjeno po njenem sedanjem delu." S pričo izjave, ki so jo prejšnji teden dali pred predsedstvom narodne vlade Slovenije duhovniki moramo dejati tole: nikakor nimamo mi partizanski duhovniki namena, odbijati poštene slovenske duhovnike, ki hočejo sodelovati, toda naj vendar že enkrat pričnejo s sodelovanjem. Nečesa smo se namreč tudi partizani navadili v času narodno osvobodilne borbe, tega namreč, da to kar obljubimo, tudi brezpogojno storimo. Zaradi tega z velikim veseljem ponujamo roko in z velikim veseljem spremljamo vse njihovo sodelovanje, toda samo tisto, ki bo v korist ljudskih množic, ki ne bo rušilo, ampak krepilo enotnost in nerazdružljivost OF."

...TILE SODIJO NAŠE LJUDI...

Sodišča narodne časti, ki sodijo naše ljudi, sestavljajo:

Hebrmut Avgust, sodnik apel.sod. v Lj., dr. Sajovic Josip, odv. v Lj., Smalc Leopold, sodnik okraj.sod.v Lj., dr. Tomišek Gojmir, odv.v Viš Gori, Ilc Jože, odv.v Lj., Muc Viljem, odv.v Lj., Senica Miloš, sod. okraj. sod. v Mariboru. Krajger Anton, notar v Šoštanj, dr. Drnovšek Ljubomir, sod.pripr.v Lj., Straser Vinko, sod. apel. sod. v Lj., Burger Franc, sod. pripr. v Lj., dr. Lavrič Janko, odvet., Prohinar Viktor, sodnik okrož. sod. v Murški Soboti, Černoš Mio, sodnik okrož. sod. v Nov. mestu, Turk Karel, sod. star.v Sevnici, Božić Jakob, sod. okrož. sod. v Celju, dr. Gross Davorin, odv. v Novem mestu, Lasič Andrej, odv. v Brežicah, Repovž Hubert, sod. okr. sod. v Lj., Bevc Stefan, delavec v Dobrni Godler Jože, trgovec v Dol. vasi pri Krškem, Polh Marija, gospodinja v Velenju, Godnik Julija, delavka v Celju, Dečman Štefka, delavka v Gaberju pri Celju, Sorn Ivan, rudar v Trbovljah, Raček Matevž, rudar v Žalcu, Šoster Viktor, zidar v Celju, Doberšek Ivan, kmet v Celju, Smon Franc, žup. v Spitaliču pri Konjicah, Zupanc Albin, mehanik v Teharju, Belšak Franc, kmet v Ptuj, Prevoršek Janez, kmet v Žetalah, Voda Leopold, železničar v Novi vasi, Merc Florijan, zidar v Podlesniku, Korošec Marko, mlinar v Zgor, Bregu pri Ptuj, Valantan Marija, gospodinja v Mariboru, Obrhan Franc, pos.sin v Ormožu, Rižnar Alojzij v Gor. Radgoni, Kotnik Flora, kmetica v Prevaljah, Ornik Ivan, v Prevaljah, Kosi Vida, dijakinja v Slivnici pri Mariboru, Siftar Jože, kmet v Petajncih.

NAJNOVEJŠI KOMENTARJI LONDONSKIH ČASOPISOV.

"MANCHESTER GUARDIAN". London, 3.VIII.1945.: "Današnji "Manchester Guardian" prinaša članek o jugoslovanskih partizanih, v katerem govori o državljanski vojni v Jugoslaviji in pravi: Partizani so svoj cilj dosegli, a zato je morala žrtvovati življenje 1/8 Jugoslovanov. AVNOJ bo na svojem zasedanju naredil gotovo dobre sklepe, vprašanje pa je, kakšno stališče bosta do njih zavzeli Velika Britanija in USA."

London, 5.VIII.1945.

SOCIALISTICNI LIST "TRIBUNA" piše: "Naloga laboristične stranke je pred vsem v tem, da izolira vse neprijatelje demokracije. Naj zato nihče ne protestira, če bi se Britanija umešala v notranje zadeve drugih evropskih držav."

KATOLIŠKI TEDNIK "TABLET" piše o pomenu laboristične zmage med drugim "... Edina slaba stran te odločne laboristične zmage pa je v tem, da bi utegnili v zunanjem svetu napačno razumeti to zmago, ker jo bodo istovetili z ekstremističnimi gibanji v svojih deželah.."

"EKONOMIST": "... Rusija hoče vzpostaviti svojo politiko... Obstoja nevarnost, da bi se utegnili Rusija spopasti z interesi Britanije in Amerike. V tem pogledu pa bi imela laboristična stranka prav gotovo lažje stališče, kot bi ga imela konservativna."

NA BELGRAJSKEM KONGRESU OF so klicali: "Naše meje niso pri Skoplju ali pri Djuvdjeliji, temveč pri Trstu, pa še treba tudi na Baltiku ali Atlantiku!" - "Mi nočemo ne kralja, ne carja, mi hočemo le Tita za maršala!" "Pozdravljam vas v imenu primorskih oz. tržaških Slovencev! Skupno smo prelivali kri, Italijani in Slovenci, za svobodo v samem Trstu. Imamo našo oblast, ki je oporekana od naših zavaznikov, ki nasedajo na limanice fašistom, zlasti oficirji, tu pa tam tudi kaki guvernerji. Tem ljudem moramo povedati: ... Hočemo demokratičen mir! Delovno ljudstvo mora imeti besedo!"

LONDON, 6.VIII.1945. ob 14^h:

Marš. Aleksander bo obiskal pred odhodom svoje čete v Trstu, izjavil je, da so oči vsega sveta uprte v ta košček zemlje, oni pa, da so samo čuvarji tega prostora, dokler mirovna konferenca ne odloči, komu naj pripade."

LJUBLJANSKI RADIO toži o težavah, ki jih imajo z obnovitvijo Dolenjske železnice, ki je močno porušena, Največjo težavo imajo z dobavo pragov in zaradi pomanjkanja delovnih moči. Vlak je speljal do Stične. Izredno težko pa je v Beli Krajini, kjer je železnica popolnoma uničena.

ČEC USTRELJEN. Karla Čeča, rav. ljudske tiskarne v p. so obsodili na smrt in mu zaplenili vso imovino.

NEKAJ VESTI IZ STAJERSKE: Med Hočami in Teznom je velik protitankovski jarek, ki je bil izkopan l. 1945. V tem jarku je zakopanih ca. 20.000 žrtev komunističnega terorja. - Polgari in drugi, ki so po zlomu Nem-

čije terorizirali ljudi, so se pred tremi tedni umaknili. Sedaj je na tem prostoru/Slov. Gorice, Maribor/JOV, ki "čisti". Ljudje so 95% proti Vrši se borba za oblast med dr. Maksim Šnuderlom in Dušanom Spindlerjem ki drug drugega izpodrivata. O Majhemu ni slišati.

SMRT MED NAMI. V lienski bolnici je 4. t.m. umrl Nosan Ignac, roj. 18 v Smartnem pri Kranju. Pokopan je na lienskem pokopališču.

TABORIŠČE V JUDENBURGU, je nekak pred 14 dnevi skoro pogorelo, ker je bil v okolici velik požar. Goreli sta že dve baraki a zaradi spremembe vetra je bila nevarnost odstranjena. Rusi in njihovo zadržanje: Odpeljali so ogromno živine - po nekod 60 - 80 Odpeljali so tudi kmet. stroje, hišni opravo in tudi na mošt so se spravili. Kar ga niso mogli popiti, so ga zlili. - Iz jeklenih tovarn so odpeljali vse stroje, med tem ko so iz tovarne za papir odpeljali samo električne motorje in papir. Tudi vse lokomotive so šle z njimi. - Mlajše ženske so se morale pred Rusi skrivati po gozdovih in skednjih, mnogo deklet je tudi zmanjkalo. - Ljudje so označili komunistični raj in so sedaj za več ozdravljeni.

V SPITTALU opravljajo devetdnevnic, s katero se pripravljajo na zaobljubo, s katero se bodo prihodnjo nedeljo pridružili obljudi našega g. škofa.

ZA NAŠO MLADINO. V prihodnjih dneh bo začel izhajati mladinski list ki bo prinašal zanimive sestavke za naš mladi naraščaj. Ker primanjkuje čitank, bo služil tudi za šolsko čit.